

LEKCE 57: MOUDRÝ A BOHATÝ KRÁL ŠALOMOUN

Biblický text k lekci: 1. Královská 1 – 5,14; 7,1-12 a 9,26 – 10,29

Cíle lekce:

- Dítě popíše vlastními slovy předávání království z otce (Davida) na syna (Šalomouna)
- Dítě ví, o co prosil Šalomoun Boha a co mu Bůh dal
- Dítě na příběhu dvou matek ilustruje Šalomounovu moudrost
- Dítě vyjmenuje některé stavby, které nechal Šalomoun postavit
- Dítě vlastními slovy popíše, jaké bylo Šalomounovo bohatství
- Dítě si uvědomuje, že být moudrý je cennější, než být bohatý (a že často moudrost přináší i bohatství, ne naopak)
- Dítě chápe důležitost vzdělání (školy) pro svůj budoucí život
- Dítě rozumí moudrosti jako „umění žít tak, aby můj život byl přínosem pro mé okolí“
- Dítě ví, že může Boha prosit o moudrost (ale také to, že pro to musí něco udělat, např. se učit)

Klíčové verše:

1. Královská 2,3: „Dbej na to, co ti svěřil Hospodin, tvůj Bůh: Chod' po jeho cestách a dodržuj jeho nařízení a přikázání, jeho práva a svědectví, jak jsou zapsána v zákoně Mojžíšově, a tak budeš mít úspěch ve všem, co budeš konat, ať se obrátíš kamkoli.“

1. Královská 3,9-10: „Kéž bys tedy dal svému služebníku srdce vnímavé, aby mohl soudit tvůj lid a dovedl rozlišovat mezi dobrem a zlem. Neboť kdo by dokázal soudit tento tvůj lid, jemuž je tak těžko vládnout?“ Panovníku se líbilo, že Šalomoun žádal o tuto věc.“

1. Královská 5,9-10: „Bůh dal Šalomounovi moudrost, převelikou rozumnost a takovou hojnost myšlenek, jako je písku na břehu moře. Šalomounova moudrost převýšila moudrost všech synů dávnověku i všechnu moudrost egyptskou.“

List Jakubův 1,5: „Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a bez výčitek, a bude mu dána.“

Biblická fakta:

David zestárl a starala se o něho krásná Abišag ze Šúnemu. Proti Davidovi se spikl Adonijáš, který se chtěl stát králem. Situaci zachraňuje prorok Nátan s Batšebou, kteří Davidovi připomínají, že králem má být Šalomoun.
David po vyslechnutí Nátana a Batšeby ihned pomaže (skrže proroka Nátana a kněze Sádoka) za krále syna Šalomouna. Když se tuto zprávu dozvídá Adonijáš, dostává strach a prosí krále Šalomouna o život, ten mu vyhoví a dá mu svobodu. Později však Adonijáš žádá Šalomouna za ženu Abišag ze Šúnemu. Šalomoun však se rozčílí, že má tu drzost žádat a nechá ho zabít. Také Adonijášovi spojenci Joab a kněz Ebjátar jsou zabiti.
David umírá a dává poslední rady synu Šalomounovi, aby dbal na příkazy Hospodina. Mimo to nařizuje, aby nechal zabít Joaba za všechny svévolné činy, jež udělal (zabil několik lidí svévolně), podobně mu říká o dalších svých nepřátelích, které má odstranit (Šimeí, který Davida proklínal) a informuje ho o lidech, kteří mu pomáhali, a má se o ně starat.
Šalomounovi se ve snu zjeví Hospodin a nabízí mu, že mu splní, co si bude přát. Šalomoun si přeje moudrost, jak vést lid (nežádal dlouhověkost, bohatství ani smrt nepřátel). Bůh mu dal nadto bohatství a slávu (a pokud bude poslušný Bohu, tak i dlouhý život).
Šalomoun svou moudrost projeví při soudu dvou žen, které se soudí o dítě, které v jejich společné domácnosti v noci zemřelo (jedna z matek zalehla své dítě a ostatní přesvědčovala, že živé dítě je její). Požadavkem na rozetnutí druhého, živého dítěte vyvolá soucit u pravé matky.

Šalomoun vyslovil 3000 přísloví (moudrých průpovědí) a složil 5000 (některé překlady uvádí 1005) písní, vyznal se také v přírodě.

Šalomoun si nechal vystavět honosný dům (palác) – tzv. Dům Libanonského lesa – z kvalitního cedrového dřeva, vybraných kamenů (sloupy). Dva sloupy byly speciální – bronzové – ty pojmenoval Jakin a Boaz (v překladu asi „pevný, se silou). Kromě toho nechal postavit řadu dalších staveb (např. hradby Jeruzaléma) – tyto stavby stavěly otroci z jiných národů, Izraelci stavby řídili.

Bohatství Šalomouna bylo extrémní – jen zlata měl každý rok na 20 tun (asi 20 miliard korun), a to bylo mimo zisky z obchodů. Všechny nádoby byly na jeho dvoře zlaté, stříbro tehdy nemělo cenu. Měl trůn ze slonoviny potažený zlatem, také velké loďstvo, 12 tisíc koní, 1400 vozů.

Všichni okolní panovníci se chtějí se Šalomounem setkat, slyšet jeho moudrost, a přivážejí mu další a další dary. Navštíví ho i královna ze Sábý, sama velmi bohatá, ale ani ona na Šalomouna nedosahuje.

Pro zvědavé:

- Přes 40 000 litrů mouky, 30 volů, 100 ovcí se každý den spotřebovalo jako potraviny na Šalomounově dvoře (a to se nepočítali jeleni, gazely, antilopy, kukačky)
- Šalomounův palác měřil 50m na délku, 25m na šířku a 15m na výšku
- Místodržících z Izraelců, kteří dohlíželi na stavby, bylo 550
- Královna ze Sábý přivezla mj. Šalomounovi jako dar přes 3,5 tuny zlata, drahokamy a vzácné látky

Myšlenky k 57. lekci (aplikace):

- Davidův rod na základě Božího zaslíbení pokračuje, na trůn se dostává zaslíbený Šalomoun, a to i přesto, že se vlády snaží chopit neprávem jeho bratr Adonijáš – Boží plán se naplní, a to i přes zjevné překážky
- David předává Šalomounovi jako synovi dobré rady – že má poslouchat Hospodina – to nejlepší, co mohou rodiče pro své děti udělat, je předat jim moudrost (ne peníze), a být jim vzorem ve vztahu k Pánu Bohu (David měl velmi blízký, důvěrný vztah k Bohu, i když chyboval v životě, ale vždy se k Bohu vracel)
- Šalomoun jako mladý si přeje moudrost a rozvahu – usilovat o moudrost, která je cennější než perly (viz biblické přísloví), je v životě velmi důležité – je cennější být moudrý (umět žít), než hloupý a bohatý (hloupí lidé své bohatství většinou rozházejí)
- Šalomoun dostává navíc bohatství a slávu – Bůh dává více, než za co prosíme, On má všeho dost, ale dává nám jen to, na co stačíme, Šalomoun prokázal, že mu nejde v první řadě o bohatství, proto mu ho Bůh mohl svěřit
- Lidé chtěli být v jeho blízkosti – nasloucháním moudrým lidem přibývá moudrosti, kdežto čas strávený s hlupáky děláním skopičin člověka kazí
- Bůh dopřál za vlády Šalomouna Izraeli mír – mír je důležitý pro rozvoj společnosti, v době míru se dá budovat, rozvíjet země, kdežto v dobách války strádá
- Jaká je moje touha se učit? Nabývat rozumnost? V ČR často mladí lidé na školu nadávají (někdy i právem – formy, metody výuky), ale i tak můžeme být vděční za možnost vzdělání, se kterým se zvyšuje šance i na bohatší život

Souvislost s Novým zákonem: BŮH DÁVÁ MOUDROST, KDYŽ O NI STOJÍME (Jakub 1, 5-8)

Biblický text: „Má-li kdo z vás nedostatek moudrosti, ať prosí Boha, který dává všem bez výhrad a bez výčitek, a bude mu dána. Necht' však prosí s důvěrou a nic nepochybuje. Kdo pochybuje, je podoben mořské vlně, hnané a zmítané víchřicí. Ať si takový člověk nemyslí, že od Pána něco dostane; je to muž rozpolcený, nestálý ve všem, co činí.“

Šalomoun byl sice velmi bohatý, ale to bylo až důsledkem jeho moudrosti. Moudrost je jako „umění žít“, žít ve prospěch druhých i sebe. Bible nás vyzývá, abychom se obraceli k Bohu, ke Stvořiteli, který tak moudře učinil Vesmír i Zemi, kde příroda úžasně funguje. Tento moudrý Bůh i do nás lidí, svého stvoření vtiskl moudrost, které se můžeme v životě učit. Moudrým se může stát každý (moudrost se nerovná vysoké IQ). Prosit Boha můžeme o to, aby náš život vzhledem k našemu okolí byl veden moudře, abychom uměli žít s druhými lidmi, ale i s tím, co máme (moudrý vztah k majetku). Jedním ze způsobů čerpání moudrosti je i studium Bible, Božího slova, ve kterém je mnoho moudrosti (hlavně v tzv. mudroslovné literatuře – např. kniha Přísloví, Kazatel). Ale moudrost můžeme získat i ve škole, od starších lidí, v literatuře. Věnujme čas získávání moudrosti, bude to pro náš život skutečným bohatstvím, které s sebou (často) nese i to bohatství materiální.

Náměty pro činnosti s dětmi:

- 1. Poznávání peněz po hmatu – motiv bohatství Šalomouna.** Úkolem dítěte je poslepu co nejrychleji roztřídit mince (1, 2, 5, 10, 20 a 50 Kč). Za každou chybu penalizace 20 sekund.
- 2. Sirky v polystyrenu – motiv stavby Šalomounova paláce.** Úkolem dítěte je do kusu polystyrenu zapíchat zápalky do tvaru obdélníku tak, aby a delší straně bylo 20 zápalek a na kratší 10 zápalek. Vzdálenosti mezi dvěma zápalkami musí být na délku jedné zápalky. Kdo bude nejrychlejší?
- 3. Hádanky – motiv Šalomounovy moudrosti.** Úkolem dítěte je za časový limit (cca 5 minut) uhodnout co nejvíce hádanek. Pokud děti uhodnou stejný počet, rozhoduje to, kdo uhodl více. Hádanky např. zde: <http://www.kamaradske-hry.cz/povidani-pro-deti/hadanky/kratke-hadanky.html>
- 4. Peněžní měny – motiv bohatství Šalomouna.** Úkolem dítěte je za časový limit cca 2-3 minuty napsat co nejvíce peněžních měn. Obměnou může být, že po místnosti jsou rozmístěny kopie bankovek různých měn světa a úkolem dítěte je tyto bankovky najít a rozpoznat. Vyhrává ten, kdo napíše (rozezná) nejvíce bankovek.